

Studija izvodljivosti u cilju formiranja industrijskih zona Sarajevske makroregije

SAŽETAK

Sarajevska regionalna razvojna agencija (u daljem tekstu SERDA) na osnovu Regionalne strategije ekonomskog razvoja za Sarajevsku ekonomsku makroregiju ovom Studijom započinje realizaciju projekta formiranja i razvoja industrijskih (poslovnih/tehnoloških) zona/parkova Sarajevske makroregije (u daljem tekstu SMR).¹ U strateškim ciljevima i mjerama razvoja SMR ovaj Projekat je prepoznat kao značajan i prioritetan. On je posebno u funkciji doprinosa rješavanju nezaposlenosti kao jednog od najvećih i gorućih problema u SMR. Pored toga, njime se stvaraju inicijalne pretpostavke za aktiviranje potencijalnih, neiskorištenih ili nedovoljno korištenih industrijskih kapaciteta unutar kompleksa nekadašnjih velikih poslovnih sistema ili osnivanje poslovnih industrijskih zona na potpuno novim lokacijama.

Aktivnosti SERDA-e na realizaciji Strategije ekonomskog razvoja u Sarajevskoj makroekonomskoj regiji orijentisane su na ostvarenju strateškog cilja broj dva koji se odnosi na stvaranje podsticajnog poslovnog okvira u regiji, aktueliziraju pitanje građenja konkurentne fizičke infrastrukture, u okviru koje posebno mjesto zauzimaju industrijske zone. Taj konkretni cilj se vezuje za podršku razvoju malih i srednjih preduzeća i razvijanja inovativnih kapaciteta na regiji². To je dobar konceptualni okvir, koji svakako treba da bude dopunjen i ciljevima privlačenja domaćih i stranih investicija, ekspanzije izvoza i podsticanja saradnje privatnog i javnog kapitala.

Predmet Studije izvodljivosti u cilju formiranja industrijskih zona Sarajevske makroregije jeste realno sagledavanje iskustava formiranja i razvoja industrijskih zona odabrane grupe zemalja, identifikacija potencijalnih lokacija industrijskih zona na području svih 32 općine/opštine SMR, evaluacija i rangiranje identifikovanih industrijskih zona, objektivan izbor i prijedlog najadekvatnijih područja i industrijskih zona, prijedlog aktivnosti na uspostavljanju industrijskih zona, te sagledavanje uloge SERDA i lokalne uprave na formiranju industrijskih zona sa prijedlogom akcionog plana za svaku industrijsku zonu posebno i, na kraju, sagledavanje potencijalnih globalnih efekata industrijskih zona na lokalni i razvoj SMR. Studija ima za cilj da otvori perspektive i inicira lokalne strukture vlasti i menadžere kompanija da preuzmu aktivniju ulogu podrške lokalnom i regionalnom ekonomskom razvoju. Studija treba da odgovori na pitanje postojećeg stanja, potencijala i efekata revitalizacije postojećih infrastrukturnih kapaciteta, polazeći od strateških opredjeljenja privrednog razvoja Sarajevske makroregije, sa implikacijama na razvoj, zaposlenost, smanjenje siromaštva, kreiranje pozitivnog poslovnog ambijenta, osnivanje i rast malih i srednjih preduzeća, preduzetništvo, povećanja privredne aktivnosti u lokalnoj zajednici i regiji, te privlačenje stranih kompanija i investicija, odnosno proces dinamiziranja ukupnog lokalnog ekonomskog razvoja i razvoja SMR.

Studija treba da definiše ulogu SERDA-e, lokalne vlasti, državnih preduzeća i privatnih kompanija u procesu formiranja industrijskih zona, da identifikuje, probleme koji se

postavljaju pred osnivače industrijskih zona, počev od finansiranja, komplikovanih/nerješenih vlasničkih odnosa, promocije i drugog, te da ponudi odgovarajuća rješenja za njihovo prevazilaženje. Ona treba da ukaže na potrebu i predloži model saradnje javnog i privatnog sektora u realizaciji koncepta razvoja industrijskih zona, naročito između SERDAe, opštinske uprave i privrednih subjekata-državnih i privatnih kompanija. Studija ima za cilj da otvori perspektive i inicira lokalne strukture vlasti i menadžere kompanija da preuzmu aktivniju ulogu podrške lokalnom i regionalnom ekonomskom razvoju.

Očekivani rezultati Studije su:

- animiranje nosilaca/subjekata odlučivanja i upravljanja lokalnim ekonomskim razvojem (općina i preduzeća na čijim područjima se predlaže formiranje industrijskih zona) o značaju i neophodnosti njihovog aktivnog učešća u proces lokalnog-regionalnog ekonomskog razvoja kroz uspostavljanje industrijskih zona,
- jačanje svijesti o potrebi aktiviranja neiskorištenih razvojnih potencijala u funkciji stvaranja pretpostavki za integralan, integriran, uravnotežen, stabilan i samoodrživ ekonomski i društveni razvoj u SER,
- pripremanje podloga koje će inicirati izradu studija izvodljivosti (fesiability study) za pojedine industrijske zone u SMR,
- omogućavanje i olakšavanje pristupa strukturalnim i drugim fondovima Evropske unije u procesu prilagođavanja, približavanja i pridruživanja BiH Evropskoj uniji sa stvaranjem pretpostavki za finansiranje projekata formiranja i razvoja industrijskih zona,
- uspostavljanje kriterija za izbor i promociju najperspektivnijih lokaliteta pogodnih za formiranje industrijskih zona, Studija izvodljivosti u cilju formiranja industrijskih zona SMR
- promocija saradnje privatnog i javnog sektora na pitanjima ekonomskog razvoja, te uloga općina i SERDA-e u tom procesu,
- generalno, stvaranje povoljnijeg poslovnog ambijenta i uslova rada za potrebe poslovnih subjekata, te privlačenje inostranih investicija.

Prema definisanim ciljevima, očekivanim rezultatima i uslovima javnog poziva, Studija izvodljivosti u cilju formiranja industrijskih zona, pored uvoda, zaključaka sa preporukama) podijeljena je u devet međusobno povezanih cjelina, i to:

1. Sarajevska ekonomska regija – opći pregled,
2. Industrijske zone – pojmovno i sadržajno određenje,
3. Industrijske zone - iskustva drugih zemalja,
4. Identifikacija potencijalnih industrijskih zona Sarajevske ekonomske regije-analiza mogućih lokaliteta industrijskih zona u svih 32 općine SMR,
5. Evalvacija i rangiranje identifikovanih industrijskih zona,
6. Izbor i prijedlog najadekvatnijih područja i industrijskih zona,
7. Prijedlog aktivnosti na uspostavljanju industrijskih zona,
8. Uloga SERDA-e i lokalne uprave u realizaciji koncepta razvoja industrijskih zona, i
9. Potencijalni efekti industrijskih zona na lokalni i razvoj SMR.

Na bazi usklađene i od strane investitora prihvaćene metodologije, a u cilju realizacije njenih ciljeva, ova Studija je strukturirana prema ranije definisanom projektnom zadatku. Pojedine cjeline su sistemski međupovezane, tako da kvalitet i način obrade svake prethodne, određuje okvir za rješenje naredne.